

ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО З ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ
ТА ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ УКРАЇНИ

Supported by:

Federal Ministry
for Economic Affairs
and Climate Action

INTERNATIONAL
CLIMATE
INITIATIVE

Implemented by:

Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

on the basis of a decision
by the German Bundestag

Централізоване теплопостачання України

Прогалини з правом Європейського Союзу,
З політичні пріоритети
Можливості співпраці Німеччина–Україна

За матеріалами заключного звіту ReWarm (Німецьке товариство міжнародного співробітництва), грудень 2025

Європейський
Союз

Україна

Німеччина

Що аналізує звіт ReWarm

Порівняння права України з *acquis* Європейський Союз для сектора централізованого теплопостачання

Фокус порівняння (*acquis* Європейський Союз)

- Директива (Європейського Союзу) про енергоефективність 2023/1791 (енергоефективність, EE1st, облік, місцеве планування)
- Директива (Європейського Союзу) про енергетичну ефективність будівель 2024/1275 (будівлі з нульовими викидами, мінімальні стандарти енергоефективності, індикатор «розумності» будівлі, автоматизація будівель)
- Директива (Європейського Союзу) про відновлювану енергію (перегляд) 2023/2413 (ВДЕ у теплі, відпрацьоване тепло, Power-to-Heat, доступ третіх сторін до мережі)

Головний висновок

Україна має **високий рівень формального зближення** (базові закони ухвалені), але **практична імплементація часткова**.

Критичні прогалини — юридична обов'язковість EE1st, універсальний поквартирний облік, обов'язковість ІТП та оновлені критерії «ефективного ЦТ».

1) Розбіжності Європейський Союз–Україна

Що саме не узгоджено або працює не так, як вимагають директиви

Основні вимоги Європейського Союзу для централізованого теплопостачання

Три директиви, що задають «планку» для ЦТ

Директива (Європейського Союзу) про енергоефективність 2023/1791

- EE1st як юридичний принцип
- Річні зобов'язання з енергозаощадження
- Облік/білінг за фактичним споживанням
- Місцеві схеми теплопостачання для міст >45 тис.
- Оновлені критерії «ефективного ЦТ»

Директива (Європейського Союзу) про енергетичну ефективність будівель 2024/1275

- Будівлі з нульовими викидами (будівлі з нульовими викидами)
- Мінімальні стандарти (мінімальні стандарти енергоефективності) для найгірших будівель
- Автоматизація, «розумне» керування
- індикатор «розумності» будівлі (smart readiness indicator)
- Інтероперабельні реєстри й дані

Директива (Європейського Союзу) про відновлювану енергію (перегляд) 2023/2413

- Щорічні прирости частки ВДЕ у теплі
- Оцінка потенціалу ВДЕ/відпрац. тепла
- Power-to-Heat, теплоаккумуляція
- Розкриття «паливного міксу» споживачам

Директива ЄС 2023/1791 про енергоефективність

Ключові прогалини у правозастосуванні та інструментах

Найбільші розбіжності

- EE1st задекларовано, але **не є юридично обов'язковим** критерієм для інвестицій і планування.
- Немає **обов'язкових річних** зобов'язань з енергозаощадження та **схеми ЕЕО** (зобов'язань постачальників).
- Облік тепла — здебільшого **на рівні будинку**; поквартирний субоблік і дистанційне зчитування — **не універсальні**.
- «Схеми теплопостачання» часто застарілі та слабко пов'язані з декарбонізацією.
- Визначення «ефективного ЦТ» існує, але вимоги **Європейський Союз 2028/2035/2050 не імплементовані**.

Директива ЄС 2024/1275 про енергетичну ефективність будівель

Українське право переважно відповідає версії Директиви ЄС про енергетичну ефективність будівель 2010

Ключові прогалини

- Відсутні поняття **будівлі з нульовими викидами** і національна «дорожня карта» до 2050 року.
- Не встановлені **мінімальні стандарти енергоефективності** для існуючого фонду (старт із найгірших 15%).
- Автоматизація, гідробаланс, «розумне» керування — **не обов'язкові** для наявного фонду.
- **індикатор «розумності» будівлі** не імплементовано.
- Дані (енергосервісний контракт, аудити, системи тепла) — фрагментарні; інтероперабельність реєстрів обмежена.

Директива ЄС про відновлювану енергію (перегляд): ВДЕ-тепло, відпрацьоване тепло, гнучкість

Стратегічна кореляція є, але бракує регуляторних інструментів

Ключові прогалини

- Ціль ВДЕ у теплі (НПЕК) — **індикативна**; немає щорічних приростів (+0,8 / +1,1 в.п.).
- Інтеграція **відпрацьованого тепла** та **Power-to-Heat** не врегульована системно.
- Відсутні спеціальні **тарифні/фінансові механізми** для ВДЕ-тепла й акумуляції.
- Для споживачів не є обов'язковим розкриття **частки ВДЕ/відпрацьованого тепла** у постачанні.

Перехресні розбіжності: ринок, тарифи, інвестиції

Те, що «підрізає крила» модернізації навіть за наявності законів

Ринок і регулювання

- Вертикальна інтеграція та домінування КП; обмежений вхід приватних виробників.
- Тарифоутворення «витрати+» без стимулів ефективності.
- Прозорість (GIS-дані, умови підключення, ключові показники ефективності) — нерівномірна.

Інвестиції та фінанси

- Зношені мережі й високі втрати, але **приватні інвестиції мінімальні**.
- Доступ до комерційних «зелених» інструментів обмежений; залежність від бюджетів/донорів.
- Відсутній стабільний фонд модернізації мереж.
- Бар'єри для ЕСКО: невизначеність включення витрат у тариф і повернення інвестицій.

2) 3 політичні рекомендації

Короткий пакет рішень з найбільшим «мультиплікатором» для модернізації

Зробити цілі обов'язковими та вимірюваними

EE1st + річні траєкторії + систему моніторингу, звітності та верифікації/відповідальність

Політичний пакет

- Закріпити **EE1st** як **юридично обов'язковий фільтр** для інвестицій і планування/
- Встановити **річні траєкторії**: енергозаощадження (Директива про енергоефективність) та прирости ВДЕ-тепла (Директива про відновлювану енергію).
- Запровадити **схему ЕЕО** (зобов'язання з енергоефективності) з акцентом на вразливих споживачів.
- Побудувати систему моніторингу, звітності та верифікації: стандартизовані індикатори, звітність, верифікація та санкції.
- Підтримка муніципалітетів: центр компетенції/координаційна платформа.

Модернізація на боці споживача

ІТП + поквартирний облік + цифровий білінг/керування

Що зробити

- Реалізація Закону про **обов'язкові ІТП** з поетапними строками та техрегламентами.
- Зробити **поквартирний облік** і дистанційне зчитування універсальним стандартом (де доцільно).
- Методики розподілу витрат, прозорі рахунки, «особисті кабінети».
- Масштабувати термостати/регулятори та балансування систем.

Як профінансувати

- Національна програма розгортання ІТП із частковим держспівфінансуванням.
- Тарифне визнання інвестицій + гранти/пільгові кредити для багатоквартирних будинків і публічних будівель.
- Узгодження із програмами реновації будівель (щоб зменшувати попит).

Відкрити ринок і розблокувати інвестиції

доступ третіх сторін до мережі + стимулюючі тарифи + стабільне фінансування

Три «важелі»

- **Доступ третіх сторін до мережі-пакет:** угода про рівень послуг + санкції за безпідставні відмови.
- **Тарифна реформа:** від «витрати+» до стимулюючого регулювання (бенчмаркінг, двокомпонентні тарифи, RAB-елементи).
- **Фінансування:** створити стабільний механізм + зелені облігації/кредитні лінії.
- Додатково: гарантії походження для ВДЕ/відпрацьованого тепла та цифрова прозорість ключові показники ефективності.

3) Підсилення співпраці Німеччина та Україна

Що зробить сектор привабливішим для німецьких та українських партнерів

Що робить сектор «bankable» для кооперації

Умови, за яких кооперація стає масштабованою

1) Передбачуваність

- Стабільні правила доступ третіх сторін до мережі, приєднання, тарифів
- Прозорі GIS-дані та умови підключення
- Публічна звітність ключові показники ефективності і викидів
- Цифрові реєстри/процеси (систему моніторингу, звітності та верифікації)

2) Проектний «конвеєр»

- Стандартизовані закупівлі та контракти
- Портфель інвестпроектів
- Тарифне визнання інвестицій
- Фонд/гарантійні інструменти для ризиків

3) Технологічні ніші

- 4th Generation District Heating) — це концепція тепломереж четвертого покоління /низькі температури + теплоаккумуляція
- Високоєфективна когенерація + цифрова кваліфікація
- Скидне тепло, P2H, теплові насоси
- SCADA/кібербезпека та smart-metering

Практичний план співпраці на 2–3 роки

Пілоти, стандартизація, масштабування

2025-2026: Правові «якорі»

- EE1st як обов'язковий критерій
- Закон про ІТП + субоблік
- доступ третіх сторін до мережі-правила та типові PPA

2027: Пілоти та цифровізація

- Пілотні міста: Скидне тепло / P2H / акумуляція
- Запуск цифрової системи кваліфікації CHP
- Відкриті дані: GIS + ключові показники ефективності мереж

2028: Масштабування

- Портфель інвестпроектів
- Зелені фінінструменти / гарантії
- систему моніторингу, звітності та верифікації і звітність як стандарт

Дякую!

A perspective view of a long, brightly lit tunnel. The tunnel is filled with rows of large, cylindrical objects, possibly scientific equipment or components, supported by metal stands. The objects are arranged in a grid-like pattern, receding into the distance. The lighting is bright and even, creating a sense of depth and symmetry. The overall atmosphere is clean and industrial.